

Les eleccions municipals del 12 d'abril del 1931 van donar el triomf a les principals ciutats espanyoles a les forces republicanes i socialistes. El 14 d'abril es va proclamar la Segona República i el rei es va exiliar. A Catalunya va sortir triomfadora una formació apareguda durant el març, que aglutinava la major del republicanisme català: Esquerra Republicana de Catalunya. El seu líder, Francesc Macià, va proclamar la Republicana Catalana dins de la Federació Ibèrica, però pressions estatals la van canviar per la Generalitat de Catalunya.

I mentre a Madrid es redactava la nova Constitució, Catalunya havia elaborat i aprovat en plebiscit un Estatut d'Autonomia, que va ser retallat a les Corts fins la seva aprovació definitiva al setembre del 1932.

El govern i el Parlament catalans van estar en mans d'ERC. El primer president de la Generalitat va ser Francesc Macià, succeint-lo a la seva mort (ocorreguda el Nadal del 1933) Lluís Companys. La Generalitat no va poder fer gaires coses per la manca de finançament, destacar les seves actuacions en educació (creació de la Universitat Autònoma, l'institut-Escola, bilingüisme...) i en la reforma agrària (Llei de Contractes de Conreu).

L'octubre del 1934 una gran coalició de dretes, la CEDA (Confederación Española de Derechas Autónomas), va entrar a formar part del govern espanyol en mans del centre-dreta, esclatant una revolta popular per por a un govern de tendències feixistes. Companys el 6 d'octubre va proclamar l'Estat Català, però el general Batet, capità general de Catalunya, va declarar l'estat de guerra i va empresonar l'executiu català, molts parlamentaris i diverses autoritats municipals. L'Estatut va ser suspès i Companys i el seu govern van ser jutjats i condemnats.

Al febrer del 1936 una coalició d'esquerres va guanyar les eleccions, va decretar amnistia pels condemnats pels fets d'octubre del 1934 i va restablir l'Estatut i la Generalitat. Aquesta victòria va iniciar uns desordres que el govern no va poder aturar.

Lluís Companys
I LA SEVA ÈPOCA 1882-1940

Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. Munió de persones sota el balcó de l'Ajuntament, en el moment de la proclamació de la Segona República. Mataró (Maresme), 14/04/1931

Miquel Alsina i Roqueta (Arxiu particular) - Moia. Autor desconegut. Proclamació de la Segona República des dels balcons de l'Ajuntament de Moia. Moia (Bages), 14/04/1931

Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Autor desconegut. Visita del cap de govern de la República Manuel Azúa acompanyat de Josep Tarradellas. A la dreta l'alcalde republicà Amadeu Biosca. Igualada (Anoia), 27/09/1932

Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Autor desconegut. Banquet ofert per la Lliga Catalana als seus interventors. Mataró (Maresme), sense data

CEL'H (Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet). Autor Pérez de Rozas. Restes de barricades de la sublevació anarquista de desembre de 1933. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 09/12/1933

Àmbit de Recerques del Berguedà. Autor desconegut. Regidors republicans de l'Ajuntament de Berga a la presó. Berga (Berguedà), 11/10/1934

Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògraf). Autor Brangulí (fotògraf). Alejandro Lerroux, president del consell de ministres del govern de la República, s'adreça al Palau de la Generalitat amb motiu de la celebració del Dia de Lerroux a Catalunya. Barcelona (Barcelonès), 08/09/1935

Arxiu Municipal de Vallès. Autor Pere Català i Pic. Defenestració del retrat del rei Alfons XIII que presidia el Saló de Sessions de la Casa de la Vila. Vallès (Alt Camp), 14/04/1931

Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Autor Procopi Lluçà. Visita de Francesc Macià, President de la Generalitat, a la clínica de l'Hospital d'Igualada acompanyat de l'alcalde Amadeu Biosca, Marcel·lí Mussons, el Doctor Solà Suris, el Sr. Bassegoda, i altres autoritats. Igualada (Anoia), 18/04/1933

Arxiu Nacional de Catalunya/ Fons Brangulí (fotògraf). Autor Brangulí (fotògraf). Forces d'ordre públic custodiant la senyal del Sindicat de la Indústria del Transport de Barcelona y su radio amb motiu d'haver-se declarat en vaga. Barcelona (Barcelonès), 25/04/1933-26/04/1933

Arxiu del Centre d'Estudis de L'Hospitalet. Autor desconegut. Grup de presoners al vaixell "Uruguay" a conseqüència dels "Fets d'octubre de 1934", entre els quals diversos hospitalencs inclos l'alcalde Ramon Frontera. L'Hospitalet de Llobregat (Baix Llobregat), 1934-1935

